

Муниципального бюджетного дошкольного образовательного учреждения Детский сад
общеразвивающего вида «Бүлүүчээнэ»
Муниципального района «Вилуйский улус(район)» Республики Саха(Якутия)

Фольклор кэрэ эйгэтэ

Иитээччи:
Степанова Хаарчаана Федоровна

- Норуот айамньыта оҕону, ыччаты иитиитэ-үөрээтиигэ дьайар күүһэ олус улахан. Норуот тылынан уус-уран айамньытыттан оҕо төрөөбүт норуотун былыргытын кимтэн кииннээхпитин, хантан хааннааахпытын, хайдах олохтоох-дьаһахтаах эбиппитин, кини үгэстэрин, итэҕэлин, алгыстарын, оһуокайын, ырыатын-тойугун, үнкүүһүттэрин, тойуксуттарын тустарынан киэң билиини ылар.
- Фольклор жанрдарын нөңүө төрөөбүт тылын мунура биллибэт барҕа баайын кытта билсэр, киниэхэ сүдү тапталын иңэринэн, өй-санаа өттүнэн ситэн олоххо бэйитин суолун булунарыгар тирэх буолар.

Сыала:

- Норуот уус – уран айымньытыгар интэриэһи үөскэтии; фольклор жанрдарын оҕо истэн араара үөрэнэрин ситиһии; фольклор араас көрүнүн туһанан оҕо ойуулаан – дьүһүннээн, образтаан толкуйдуур дьоһурун эрчийии, фантазиятын сайыннарыы; норуот айымньытын геройдарын үтүө холобурдарын сиэр – майгы өттүнэн иитиигэ көдүүстээхтик туһаныы.

Соруктар:

1. Фольклорга интэриэһи, өйдөбүлү үөскэтии;
2. Оҕо истэр, оңорон көрөр, толкуйдуур, билэ – көрө сатыыр дьоһурун уһугуннарыы, сайыннарыы;
3. Талааннаах оҕону булан дьоһурун уһугуннарыы, таһаарыы;
4. Оҕо куруһуокка баҕа өттүнэн сылдыһытын ситиһии;
5. Оҕону фольклорга угуйарга айымньылаах улэни ытыы, тэрийии;
6. Төрөппүттэр өйөбүллэрин ылыы.

Фольклор көрүннэрин (остуоруйа, таабырын, өс хоһооно, оһуокай, олонхо, норуот ырыатын) туһунан өйдөбүлү ылар, сэргии үөрэнэр, сөбүлээн истэр, дуоһуйар.

Остуоруйа – норуот бэйэтин баҕатын, эрэлин, олобун – дьаһабын туһунан этэр, кэрэхсээн истиллэр дьикти – дьиибэ фантастическай кэпсээн диэн өйдүүр. Араас омук остуоруйаларын арааран билэр.

Таабырын – тугу эмэни атын көстүүнэн сыһыаннаан таайтарар кыра айымны ааттанар диэн өйдүүр. Холоон, сабаҕалаан, туохха сыһыаннаабын быһаарар, таайыытын тобулар. Оҕо таабырыны таайан булугас өйүн, хомоҕой тылын эрчийэр, сайыннарар.

Өс хоһооно – олох – дьаһах, быһыы – майгы туһунан тумуктэммит өйү – санааны абырайх тылынан дьүһүннээн этии өс хоһооно дэнэр диэн өйдүүр. Дордоһуу, майгы – сигили туһунан уонна субэ – ама суолталаах манньк өс хоһооннорун билэр, ис хоһоонун өйдөөн, тоҕоостоох кэмигэр түбэһиннэрэн, оҕолору, улахан дьону кытта сыһыаныгар, бодоруһуутугар туһанар.

Хомус туһунан билиитин
ханатар, хомус тыаһын
сэргээн истэр, тарда үөрэнэр.
Сахалыы остуол
оонньууларын,
хамсаныылаах оонньуулары
быраабылаларын билсэр,
оонньуу үөрэнэр.

Оһуокай – үнкүү, ырыа, поэзия
холбоспут фольклор сүрүн
көрүңэ буолар диэн өйдөбүлү
ылар. Оһуокай арааһын көрөн,
истэн билэр. Оһуокай
хаамыытын толорорго үөрэнэр.
Норуот ырыатын сэргээн истэр,
толорорго холоноҕор.

«Фольклор алыптаах эйгэтэ» куруһуок иитэр-үөрэтэр сыала-соруга:

- Норуот уус-уран айымньытыгар иитэриэһи үөскэтии.
- Фольклор жанырдарын оҕо истэн үөрэнэрин ситиһии.
  - Фольклор араас көрүнүн туһанан оҕо ойуулаан-дьүһүннээн, образтаан толкуйдуур дьобурун эрчийии, фантазиятын сайыннарыы.
- Норуот айымньытын геройдарын үтүө холобурдарын сиэр-майгы өттүнэн иитиигэ көдүүстээхтик туһаныы.

Бүлүү улуунун Олоңхотуттарын түмсүүтүн салайааччыта Иванова Светлана Тарасовнаыын ыкса сибээстээхтик үлэлиибит .Бу Олоңхо декадатыгар оҕолорбун «Кэхтэрэ биллибэт Уолан Эрилик» Олоңхотутан быһа тардан туруордубут

«Олонхо аартыгын сэгэтэн»

Биһиги детсаадпыт иһигэр Балаҕан баар ол
балаҕамытыгар саха төрүт культууратын уһуйабын.

